

ЗВЕРНЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ДО ВИКОНАННЯ В СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Аналізується процесуальна природа виконання судових рішень в цивільних справах як завершальної стадії цивільного судочинства, розкриваються її сутність та місце виконавчого процесу в системі права як самостійної галузі права.

Ключові слова: виконання судових рішень, стадія судового процесу, виконавчий процес, виконавче провадження.

Постановка проблеми. У процесі здійснення судово-правової реформи в Україні визначено конкретні напрямки її реалізації, серед яких важливе місце посідають уніфікація і диференціація національного законодавства, приведення його до вимог міжнародних актів, судової практики Європейського суду з прав людини. Все частіше постають питання про досконалість галузевого законодавства, його системність, взаємоузгодженість, ефективність у сфері правозастосування юрисдикційними органами. У процесі модернізації національного законодавства важливе місце відводиться процесуальним галузям права, в системі яких важливе місце посідає цивільне процесуальне право, предметом якого є норми цивільного процесуального законодавства, які регулюють суспільні відносини у сфері здійснення судочинства у цивільних правах. Саме цивільне судочинство забезпечує захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Завершення процесу ухваленням судом рішення ще не гарантує реального захисту, оскільки рішення повинно бути практично виконаними, а це можливо шляхом звернення його до виконання через державну виконавчу службу. А отже, дослідження питань про місце і правову сутність процесу виконання судових рішень та його місце в системі цивільного судочинства набувають на сучасному етапі розвитку науки цивільного процесуального права все більшої актуальності.

Ступінь наукової розробки проблеми. Дослідження питань про місце виконавчого провадження в системі права, про виділення окремої стадії цивільного судочинства – виконання судових рішень займалися чимало як українських, так і російських учених, серед яких варто відзначити М. Г. Авдюкова, Ю. В. Білоусова, О. Б. Вербу-Сидор, М. А. Вікут, О. В. Ісаєнкову, П. П. Заворотько, О. Ф. Козлова, В. В. Комарова, Л. Ю. Та-

лан, В. І. Тертишнікова, М. К. Юкова, Т. К. Шерстюка, С. Я. Фурсу, Є. І. Фурсу, С. В. Щербак та ін..

Мета статті полягає в аналізі концептуальних підходів до розуміння сутності виконавчого провадження, його місця в системі процесуальних галузей права, та формування власного підходу заснованого на аналізі цивільних процесуальних норм та законодавства про виконавче провадження, його теоретичне обґрунтування.

Виклад основного матеріалу. Виконання судових рішень з цивільних справ історично тривалий час розглядалося як невід'ємна частина судового процесу. Так, з прийняттям Статуту цивільного судочинства (далі Статут) у 1864 році було виділено в окрему форму судової діяльності – цивільне судочинство. Це сприяло формуванню самостійної галузі права – цивільне судочинство (процес) і дало поштовх для розвитку науки цивільного процесуального права. Статут включав цілий ряд норм, які регулювали порядок виконання судових рішень в цивільних справах. Уже в перших наукових працях відомих представників науки цивільного процесу приділялася увага питанням виконання судових рішень.

Відомий російський науковець Є. О. Нефедьєв виконавче провадження розглядав у якості додаткового до основного – позовного, а отже, яке може бути порушено, коли рішення по головному, основному питанню – про право, набрало законної сили [9, с. 674]. Інший відомий процесуаліст Е. В. Васьковський до основних завдань цивільного судочинства, поряд з перевіркою судом правомірності вимоги позивача, відносив фактичне здійснення права, якщо воно буде визнано правомірним. Останнє зводиться до застосування заходів фізичного примусу (відчуження майна, виселення, знесення самовільного будівництва тощо). Такі дії вчиняються з метою виконання визнаних судом правомірними вимоги громадян, а тому утворюють «провадження з виконанням судових рішень», або «виконавчий процес» [5, с. 3-4], або «виконавче, примусове

провадження» [5, с. 376]. Інші процесуалісти до-революційного періоду, як А. Х. Гольмстен [10], В. Л. Ісаченко [9], К. І. Малишев [9], Т. М. Яблочков [29], І. Є. Енгельман [31] та інші у своїх працях обґрунтовували необхідність існування окремої частини цивільного судочинства – виконання судових рішень. Варто звернути увагу, що в науці цивільного процесу (судочинства) кінця ХІХ – початку ХХ ст. на підставі аналізу положень Статуту, виділялася подвійна природа «виконавчого провадження». По-перше, це – процес, порядок у межах якого суд після вирішення питання про законність вимог позивача, розглядає питання про розмір вимоги у випадках передбачених Статутом (наприклад, за позовами про стягнення судових витрат, збитків тощо). Позивач вправі обмежитися лише визнанням законності його вимоги, що підтверджує належність йому права. У такому випадку рішення не підлягало виконанню. Якщо позивач вимагав визначити розмір вимоги (у грошовому чи матеріальному еквіваленті), то судові рішення може бути звернено до примусового виконання. Цей судовий процес, щодо визначення розміру вимоги, характеризувався як «виконавчий процес» [5, с. 4, 6; 10, с. 673-674], або «виконавчий порядок провадження» [9, с. 360]. По-друге, виконавче провадження – це провадження з виконання судових рішень, завершальний етап судового процесу. Інакше кажучи, рішення суду підлягало за певних умов примусовому виконанню спеціально уповноваженими на те органами (судовий пристав, поліція). У першому випадку судовому рішенню надавалася ознака виконаності, а у другому – рішення підлягало практичному виконанню.

У радянський період цивільні процесуальні кодекси УРСР 1924 і 1929 років містили окремі частини під назвою «виконання судових рішень і ухвал» [27]. Тому серед процесуалістів був поширений погляд, що виконання судових рішень є стадією (завершальною) цивільного процесу. Такий підхід став аксіомою в цивільному процесуальному праві і довгий час не піддавався сумніву. Характерна особливість радянського цивільного судочинства полягала у тому, що воно повинно не лише забезпечувати правовий та швидкий розгляд цивільних справ, але й створити умови на всіх стадіях цивільного процесу створювати умови, необхідні для виконання судових рішень для досягнення повного поновлення порушеного права [11, с. 3]. Вважалося, що без виконання судових рішень у цивільному процесі не будуть виконані основні завдання судочинства, а отже судовий захист стане не ефективним. Це основ-

ний постулат, який надалі став домінуючим в науці цивільного процесуального права [1; 15; 17 та ін.].

З прийняття ЦПК УРСР від 18 липня 1963 у розділі V «Виконання судових рішень» було регламентовано процес виконання судових рішень та актів інших органів, який покладався на судових виконавців. Отже, на законодавчому рівні було закріплено положення про виконання судових рішень (ухвал, постанов) як частини цивільного судочинства. Хоча виконання рішень суду серед основних завдань цивільного судочинства у ст. 2 ЦПК 1963 р. не передбачалося. У науці цивільного процесуального права продовжувала домінувати концепція про те, що розгляд і вирішення цивільної справи повинно завершуватися примусовим виконанням судового рішення (ухвали) і, відповідно, ця стадія цивільного процесу (судочинства). Хоча в процесуальній літературі дану стадію окремі процесуалісти вважали обов'язковою лише у випадках, коли боржник добровільно не виконував судові рішення, а отже виникла необхідність у примусовому виконанні судових актів. Тому, виконання судових рішень розглядалася як обов'язкова стадія у разі застосування до боржника заходів примусового виконання (ст. 362 ЦПК) [8, с. 459; 28, с. 375]. Суд розглядався як суб'єкт виконавчого процесу, на який було покладено права та обов'язки в системі яких, важливе місце відводилося обов'язку судді здійснювати контроль за правильним і своєчасним виконанням судових рішень (ст. 373 ЦПК 1963 р.). Як відзначала М. А. Вікут «...примусове виконання судових актів, що вступили у законну силу, розглядалося як стадія цивільного судочинства – і це не викликало подиву, і мало законодавче обґрунтування» [7, с. 52]. Отже, норми ЦПК 1963 року регулювали виконання судових рішень (ухвал, постанов) і, відповідно, виключали його іншу правову природу.

Погляд на виконання судових рішень як стадії цивільного судочинства було піддано критиці М. К. Юковим у 1975 році. Автор стверджував, що виконавче провадження – це комплексна галузь права, до предмета якої входять як процесуальні, так і матеріально-правові відносини, неоднорідні за своїм змістом та галузевою належністю [332, с. 92-93; 2, с. 22-23]. На цій основі обґрунтовувалася ідея про виділення самостійної галузі права – виконавчого права.

Позиція М. К. Юкова дещо по-новому обґрунтовувала сутність виконавчого провадження, комплексної самостійної галузі, яка радянський період йшла всупереч загальноприйнятим в науці цивільного процесуального права положення про

те, що «виконання», або «виконавче провадження»: має за мету забезпечення реального захисту суб'єктивних матеріальних прав та охоронюваних законом інтересів, шляхом реалізації актів юрисдикційних органів, а, отже, є завершальною стадією цивільного процесу; саме через виконання судових рішень, ухвал відбувається реальний захист прав та інтересів; виконання регулюється лише нормами ЦПК. У зв'язку з існуванням таких догматичних теоретичних положень, концепція М. К. Юкова не отримала достатньо широкої підтримки серед процесуалістів, але й не стала об'єктом активних наукових дискусій. Можливо для цього були й об'єктивні підстави, оскільки ЦПК 1963 року містив розділ V під назвою «Виконання судових рішень», поряд з тим, як відмічає В. І. Тертишніков, у ст. 351 ЦПК виконання названо «стадією виконання судових рішень», а в ст. 369 ЦПК вже мова іде про строки зупинення виконавчого провадження. Така неоднозначність визначення в законодавстві і породило неоднозначний підхід до виконання судових рішень в судовій практиці та юридичній літературі [13, с. 432]. Отже, було визначено проблему загальнотеоретичного рівня, яка надалі перемістилася за межі внутрішньогалузевої.

З початком проведення судово-правової реформи в Україні на початку 90-х років минулого століття постало і питання про удосконалення виконавчої діяльності. Прийняття законів «Про державну виконавчу службу» (від 24.03.1998 р.), «Про виконавче провадження» (від 21.04.1999 р.) запроваджено новий механізм забезпечення примусового виконання рішень суддів та інших органів (посадових осіб), який покладався в основному на органи виконавчої влади – державну виконавчу службу. Це лише активізувало наукові та практичні пошуки відповіді на цілий ряд питань, серед яких головним стали – про галузеву належність норм, які регулюють виконавче провадження, а також про місце виконавчого провадження в права.

Прийняття 18 березня 2004 року нині діючого ЦПК не вирішило багатьох актуальних і дискусійних питань як в теорії, так і на практиці виконавчого провадження. Як і попередні, новий ЦПК у свою систему включає норми, які регулюють окремі питання виконавчого процесу, пов'язаних із реалізацією судом своїх повноважень, а учасниками виконавчого провадження належних їх прав та обов'язків під час примусового виконання судових рішень. Вочевидь, розробники ЦПК керувалися положеннями ст. 1 Закону «Про виконавче провадження» (далі Закон),

де безпосередньо виконавче провадження «кваліфіковано» як «завершальну стадію судового провадження». А отже, до системи ЦПК було включено процесуальні норми, які регулюють окремі питання виконання судових рішень, а їх вирішення здійснюється судом.

З іншого погляду, у ЗУ «Про виконавче провадження», серед суб'єктів виконавчого провадження не виділено окремо суд (суддю), не достатньо чітко визначено його повноваження, не встановлено відповідальності за невиконання його розпоряджень, виражених у процесуальній формі судових актів. Все це спонукає до ідеї, що сучасна модель виконавчого провадження повинна розглядатися виключно як діяльність державного виконавця або інших органів, які вживають виконавчі дії за участю інших учасників виконавчого провадження, визначених у ст. 2, 3 та Гл.2 Закону. Але ж у змісті норм аналізованого закону містяться положення, у яких передбачено право на звернення до суду для вирішення окремих питань, що виникають під час примусового виконання судових рішень: поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання (ч. 2 ст. 24 Закону); оскарження відмови у відкритті виконавчого провадження (ч. 3, 4 ст. 26 Закону); у разі потреби роз'яснити судові рішення (ч.1 ст.34 Закону); вирішити питання про відстрочку або розстрочку виконання встановлення чи зміни способу і порядку виконання рішення (ст. 36 Закону); оголошення розшуку боржника (ст. 40 Закону) тощо.

Аналогічні положення містяться у нормах ЦПК. А отже виникають питання: яка правова природа правовідносин у виконавчому провадженні та яка їх галузева приналежність?; яке місце суду у виконавчому провадженні, тобто, чи є суд суб'єктом виконавчих правовідносин?

Відповіді на поставлені питання сформулювали численні погляди науковців, у яких акцент зроблено в першу чергу, на правову природу, сутність виконавчого провадження, його структуру, суб'єктний склад учасників виконавчих правовідносин. На основі аналізу існуючих поглядів процесуалістів на природу виконавчого провадження можна виділити наступні напрямки: 1) виконавче провадження є стадією цивільного процесу [3, с. 22; 16, с. 9; 12, с. 940; 21, с. 102; 23, с. 58] або стадією звершення судового рішення до виконання [24, с. 58]; 2) наявність самостійної галузі права – виконавче право [12; 4; 22, с. 197] або виконавчий процес [33, с. 44-48; 34, с. 77-85]; 3) виконавче провадження одночас-

но є стадією цивільного процесу та комплексним міжгалузевим інститутом [6, с. 3].

Представники першого напрямку, а їх у науці процесуального права переважна більшість, підтримують традиційний погляд на виконання судових рішень (або виконавче провадження) як завершальну стадію (етап) цивільного або судового процесу. Основними аргументами на підтримку своєї позиції авторами виділяються наступні: виконання судових рішень – невід’ємна частина удового захисту, а отже, зв’язана з попередніми стадіями цивільного судочинства метою і завданнями, які визначені у ст. 1 ЦПК; підставами порушення виконавчого провадження є переважно судові рішення; виконавче провадження логічно завершує удовий процес; наявність у структурі ЦПК процесуальних норм, які регулюють окремі питання виконання судових рішень за безпосередньою участю суду (судді); здійснення судового контролю за виконанням судових рішень; законодавче визначення у ст. 1 ЗУ «Про виконавче провадження» - як завершальної стадії судового провадження; наявність прецедентної практики Європейського суду з прав людини [19].

Отже, представники «традиційної» концепції характеризують виконавче провадження як завершальну стадію цивільного процесу (судочинства).

На наш погляд, наведені положення є обґрунтованими, але потребують деяких уточнень та доповнень. У першу чергу, це стосуються сутності правових відносин, які виникають у процесі виконання судових рішень. Відповідно до ст. 2 ЗУ «Про виконавче провадження» примусове виконання рішень покладається на державну виконавчу службу, яка входить до системи органів Міністерства юстиції України. Отже, виконавче провадження передано до компетенції органів виконавчої влади, а тому такі відносини виникають за участю державного виконавця та інших учасників виконавчого провадження і мають адміністративну природу. Поряд з цим, виконання судових рішень може покладатися на інші органи, установи, які не є органами примусового виконання. Такі відносини виникають з приводу виконання такими суб’єктами своїх повноважень із реалізації юрисдикційних актів і відповідно регулюються іншим галузевим законодавством: адміністративним, фінансовим, податковим, сімейним тощо. Це підтверджує неоднорідність і складність правових відносин у виконавчому провадженні, зумовлених регулюючим правовим впливом на них цілим комплексом різногалузевих норм. Не є винятком і норми ЦПК, які є пра-

вовими регуляторами процесу виконання судових рішень. Це є об’єктивною соціальною потребою, виходячи з того, що судовим рішенням завершується процес розгляду і вирішення справи, а його виконання є важливою процесуальною гарантією, яка забезпечує реальний захист прав, свобод та інтересів шляхом реалізації змісту судового рішення. Такий підхід дає можливість говорити про ефективність судового захисту, дієвість судової системи в цілому.

У виконавчому провадженні одночасно виникають правові відношення за участю суду, які є цивільними процесуальними, пов’язаних із виконавчим провадженням. Їх існування дає можливість розглядати в системі виконавчого провадження окрему стадію – виконання судових рішень. У такому підході буде проявлятися взаємодія судової і виконавчої влади, організаційно логічно побудовано судову форму захисту.

Не менш актуальною є позиція науковців про створення самостійної галузі – виконавчого права або виконавчого процесу. Дану точку зору відстоюють Д. Х. Валєєв, М. А. Вікут, Ю.П. Гепп, О. В. Ісаєнкова, Г. Д. Ульотова, С.Я. Фурса, Є.І. Фурса, С. В. Щербак, В. В. Ярков та інші науковці. Основними аргументами представників цього напрямку є: виконавче провадження – самостійна структура в системі правоохоронних органів, яка законодавчо покладається на органи виконавчої влади; є комплексною галуззю права; як галузь має свої принципи; правові відносини характеризуються особливим суб’єктивним складом; основу галузі складають система законодавства, яке регулює виконавчу діяльність; процес виконання юрисдикційних актів має свої стадії, провадження і процесуальні режими; діяльність суб’єктів виконавчих правовідносин здійснюється у особливій процесуальній формі.

Не вдаючись в детальний аналіз основних положень прихильників даної концепції, лише зазначило, що більшість з них заперечують наявність окремої стадії цивільного процесу (судочинства) – виконання судових рішень.

На наше переконання, формування нової галузі в системі права є об’єктивним процесом. А отже, виконавче право або виконавчий процес як галузь права дасть можливість охопити весь обсяг діяльності державної виконавчої служби та інших органів, посадових осіб, які за законом здійснюють виконавчі дії, шляхом об’єднання в систему правові норми, які регулюють суспільні відносини з приводу виконання юрисдикційних органів. Прикладом такої систематизації може

мати за мету створення єдиного законодавчого акту – кодекс.

Формування виконавчого права, або виконавчого процесу як самостійної галузі права, напевно чи створює перешкоди для одночасного існування процесу виконання судових рішень, як окремої стадії, в межах цивільного судочинства. Варто виходити з основних завдань і мети цивільного судочинства (ст. 1 ЦПК), системи цивільного процесуального законодавства, структури цивільного судочинства. Отже, третя концепція про комплексне вирішення постановленої проблеми є найбільш обґрунтованою.

Висновок. Отже, виконання судових рішень повинно розглядатися у якості самостійної стадії цивільного судочинства, на яку покладається завдання, спрямовані на забезпечення прав, свобод та інтересів шляхом примусової реалізації судових рішень. Особливістю цієї стадії цивільного процесу може розглядатися її комплексна природа – одночасне правове регулювання нормами ЦПК і нормами виконавчого права (або виконавчого процесу) як самостійної галузі в системі права.

Список літератури

1. Авдюков М. Г. Исполнение судебных решений / Авдюков М. Г. - М., 1960 – 119 с.
2. Андреева Т. К. Исполнительное производство в Российской Федерации. В вопросах и ответах / Андреева Т. К., Шерстюк В. М. – М., 2000. – 112 с.
3. Васильев С. В. Цивільний процес: [навч. посібник] / С. В. Васильев – Х. : Одиссей, 2007. – 480 с.
4. Білоусов Ю. Цивільне виконавче право як самостійна галузь права / Білоусов Ю. // Закон і бізнес. – 3-9 лютого. – 2001. – С. 7.
5. Васильовський Е. В. Учебник гражданского процесса / Под редакцией и с предисловием В. А. Томсинова / Е. В. Васильовський. – М.: Зерцало, 2003. – 464 с. – (Серия «Русское юридическое наследие»).
6. Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 – «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. Б. Верба-Сидор. – К., 2013. – 20 с.
7. Викут М. А. Еще раз о правовой природе исполнительного производства // Актуальные проблемы процессуальной цивилистической науки. Материалы посвященные 80-летию профессора М.А. Викут. – Саратов. 2003. – С. 50-53.

8. Гражданский процессуальный кодекс Украинской ССР. Научно-практический комментарий. – К., 1979. – 608 с.

9. Гражданский процесс. Хрестоматия: [Учебное пособие] / Под. ред. проф. М.К. Треушникова. М.: Городец, 2005. – 896 с.

10. Гольмстен А. Х. Учебник русского гражданского судопроизводства / А. Х. Гольмстен. – Петербург, 1907.- 426с.

11. Заворотько П. П. Процессуальные гарантии исполнения судебного решения / П. П. Заворотько. – М., 1974.- 360 с.

12. Исаенкова О. В. Проблемы исполнительного права в гражданской юрисдикции: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.15 – "Гражданский процесс; арбитражный процесс" / О. В. Исаенкова. – Саратов, 2003 – 46 с.

13. Проблемы теории та практики цивільного судочинства: [Монографія] / В. В. Комаров, В.І. Тертишніков, В.В. Баранкова та ін.; За заг. ред. проф. В. В. Комарова, - Х. : Харків юридичний, 2008. – 928 с.

14. Проблемы науки гражданского процессуального права / В.В. Комаров, В. А. Бигун, В. В. Баранкова; под. ред. проф. В. В. Комарова. – Харьков : Право, 2002. – 440с.

15. Козлов А. Ф. Суд первой инстанции как субъект советского гражданского процессуального права: автореф. дис. док-ра юрид. наук / А. Ф. Козлов. – Свердловск, 1970. – 23 с.

16. Кройтор В. А. Исполнительное производство / В. А. Кройтор, М. М. Фролов, Н. М. Ясинок. – 2-е вид., доб. і доп. – Х: Эспада, 2005. – 232 с.

17. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров, В. А. Бигун, В. В. Баранова та ін.; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с.

18. Лисковец Б.А., Чугунов Г.В. Исполнение судебных решений. – М., 1952. – 154 с.

19. Рішення Європейського суду з прав людини від 11. 01.2005 у справі «Дубенко проти України» // Вісник Верховного Суду України. – 2005. – № 4. – С. 38-39.

20. Смецкая А.М. Исполнение судебных постановлений путем обращения взыскания на имущество граждан и на заработанную плату: автореф. дис. канд. юрид. наук / А. М. Смецкая. – Харьков, 1968. – 24 с.

21. Талан Л. Виконавче провадження в структурі цивільного процесу / Л. Талан // Вісник Академії правових наук України. – 2009 р. – №2. – С. 96-102

22. Тертышников В. И. Гражданский процесс: [конспект лекций] / В. И. Тертышников. – Харьков, 2001. – 240 с.
23. Цивільне процесуальне право України: [підручник] / Бичкова С. С., Бірюков І. А. та ін.; За ред. С. С. Бичкової. – К. : Атіка, 2009. – 760 с.
24. Цивільний процес України: академічний курс: [підручн. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] : [за ред. С. Я. Фурси]. – К. : Видавель Фурса С. Я. : КНТ, 2009. – 848 с.
25. Цивільний процес України : [підручн. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] : [за ред. доц. Ясинка М. М.]. – С. : МакДен, 2013. – 808 с.
26. Цивільний процесуальний кодекс Української РСР. Науковий коментар. – К., 1973. – 496 с.
27. Цивільний процесуальний кодекс УРСР від 11.09.1929р. // 33 УРСР. – 1929 р. – № 25. – Ст. 200.
28. Цивільний процесуальний кодекс Української РСР. Науково-практичний коментар. – К., 1973. – 496 с.
29. Яблочков Т. М. Учебник Русаго Гражданскаго Судопроизводства / Т. М. Яблочков. – Ярославль, 1912. – 425 с.
30. Шерстюк В. М. Система советского гражданского процессуального права (вопросы теории) / В. М. Шерстюк. – М., 1989. – 223 с.
31. Энгельман И. Е. Курсь русаго гражданского судопроизводства / И. Е. Энгельман – Юрьевъ, 1899. – 646 с.
32. Юков М. К. Самостоятельность норм, регулирующих исполнительное производство // Проблемы совершенствования ГПК РСФСР. – Свердловск, 1975. – С. 91-97.
33. Фурса С. Я. Проблемные вопросы современного гражданского и исполнительного процессов на Украине / С. Я. Фурса, Е. И. Фурса // Арбитражный и гражданский процесс. – 2004. – № 2. – С. 44-48.
34. Щербак С. В. Становлення та розвиток виконавчого процесу в Україні // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів: збірник наукових праць за результатами третьої міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 14-15 червня 2012 року). – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2012. – С. 77-85.

Стаття надійшла до редколегії 15 травня 2013 року.

Рекомендована до опублікування у "Віснику" членом редколегії В.Я. Марчаком.

O.V. Getmantsev

The application of the court solutions in the system of judicial process

Summary

The legal nature of the execution of judgment in the civil cases as the final stage of judicial process is determined in this article. Its nature and place of the executive process in the system of law as the separate branch of law are also described.

Key words: execution of judgments, stage of judicial process, executive process, execution proceedings.

A.B. Getmantsev

Обращение судебных решений к исполнению в системе гражданского судопроизводства

Аннотация

Анализируется процессуальная природа исполнения судебных решений по гражданским делам как завершающая стадия гражданского судопроизводства, раскрываются её сущность и определяется место исполнительного процесса в системе права как самостоятельной отрасли права.

Ключевые слова: исполнение судебных решений, стадия судебного процесса, исполнительный процесс, исполнительное производство.